

v sosedni vasi goreti. Polž je bil odbobnal in si je že iskal pripravnega ležišča, ko se zasveti. Hitro plane na vas ter začne upiti: »Gorí! gorí!« Tekel je po vasi ter pri vsaki hiši močno potrkal na okno. Pri dveh pa, pri katerih ni mogel doseči okna z roko, sunil je s sulico vanj, da se je sesulo ter so ljudje prestrašeni prihiteli ven, misleč, da je potres.

Tako je nočni čuvaj Polž stražil do l. 1881.; vsak dan je groš zakadil, groš zapil, ob devetih je bobnal in potem do štirih skoro brez izjeme dremal.

Dan pred svečnico je dobil svojo plačo, štiri goldinarje. Ko je zvečer, predno je šel bobnat, zapival svoj groš, spomnil se je, da ima ta mesec dva dni manj nego drugi; zato je dejal: »Dajte mi ga še za jeden groš!« popil

je še tega — in imel ga je preveč. Nekaj časa se je zaletaval po cesti ter razbijal po bobnu; ko je pa videl, da mu nocoj ne gre bobnanje nič kaj od rok, in da mu je glava težka, šel je na klop pred neko hišo, kjer je večkrat sedeval. Boben je položil na klop in je naslonil svojo trudno glavo nanj, svetilnico je postavil konec glave, sulico pa poleg sebe in je zaspal na prostem v takem mrazu, da so od streh visele po dva komolca dolge sveče. No, zaspal je, — a vzbudil se ni več.

Zjutraj so ga našli ljudje zmrznenega. Vsa vas je spremila bivšega nočnega čuvaja k večnemu počitku. Njegovo zapuščino kažejo moji sovaščani še sedaj in pričakujejo že dolgo drugega nočnega čuvaja; a za tako borno plačo se neče nihče ponuditi.

Paperki staroslovenski.

(Piše P. Ladislav.)

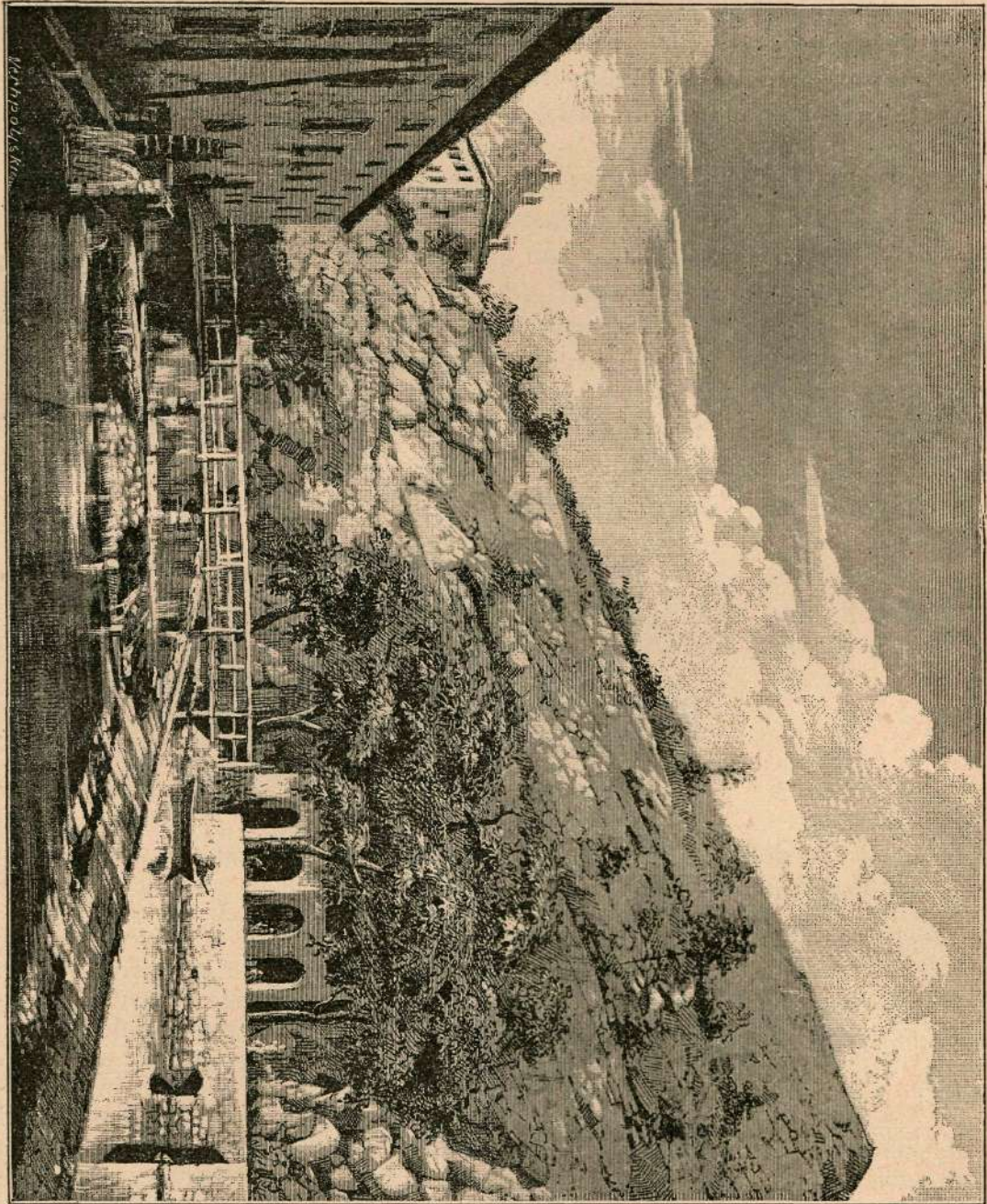
Paperki je dolenski izraz za pobirki, ker po dokončani trgatvi sme vsakdo pobirati ostale grozdice. Pod tem naslovom smo začeli v »Glasniku« l. 1865. pobirati ostanke iz staroslovenščine. Sedaj jih imamo nabrahanih več. Meni zmiraj donijo v ušesih besede Šafarikove: »Wo Erz und Sagen schweigen, da sprechen die Eigennamen noch immer vernehmlich, von denen die meisten Jahrtausende am Buckel tragen.« Taka imena so zlate jagodice, ki so obvisle po Slovenskem iz staroslovenščine. Marsikatera je obledela in zarujavela; marsikatera okamnela, pa poznati se dadó še vse.

1. **Pogance**, grajščina pol ure od Novega Mesta pod Gorjanci. Že več let sem premišljeval, kaj bi pomenilo to ime.

Breckerfeld — po rodu Saks, bivši oskrbnik na Otočicu (Wördel) in v Poganceh in znan pisatelj o kranjskih grajščinah — pisal je tudi kroniko Pogansko; on ima pisano med drugimi rečmi to-le: »Der Name Poganz hiess ursprünglich Bug-am-Eck, weil hier die Strasse umbiegt, in der krainerischen Sprache ist der Name verhunzt worden in Poganzic.« Ko sem bral to kroniko pri pl. Langerju, rekel sem mu, ta mož se moti, zakaj ko so Pogance nastale, takrat še ni bilo ceste, k večjemu kaka tovorna pot čez Gorjance. V razgovoru z Langerjem sem zvedel to-le: Grajščak na Mehovem (Maichau) je imel tri otroke, po smrti je dobil jeden sin Mehovo, jeden Rumperčverh in hči je dobila Pogance, — je li to pisano v kroniki,

ali mi je povedal Langer po ustnem sporočilu, tega sedaj ne vem. — V daljem razgovoru sem sklepal tako-le: Mehovci so imeli celo to okolico v svoji oblasti, grajščak je stanoval na gori v

gradu, doli po ravnem, po polju in v dolinah pa so kmetje obdelovali njive za grajščaka. Znano je namreč, da je l. 788. Karol Veliki naselil po slovenski zemlji plemenitaše Bavarce, Franke in

Vir Vipave: »Pod skalno«.

(Po priradi za »Dom in Svet« narisal H. Dejak.)

druge Nemce, da so zidali gradove po hribih, Slovence nadzorovali in jih v pesteh imeli. In tako je tudi tu doli pod Goro stanoval kak oskrbnik, da skrbi za dohodke grajščakove. — In moje misli mi potrjuje tudi izjava gosp. Langerja,

ki vé, da je Poganško poslopje delano v treh različnih dobah; on vé namreč po ustnem sporočilu, da so Pogance zidane iz kamenja podrtega grada Mehovega (l. 1515), pa tudi se je prepričal prejšnjega leta pri popravljanju, da je trojno

zidanje, namreč pri tleh je polovica gradū iz same ilovice in drobnega kamenja; druga polovica in pa dve nadstropji so trdno zidana.

Vse to kaže na to, da je bila prvotna stavba poslopje oskrbnika — Majerja Mehovskega.

Kaj pa iz tega? — To-le:

Staroslovenski jezik ima besedi: *po-gonъnikъ*, *po-gonъceъ* v pomenu: *operarum praefectus* = nadzornik delavcev (Mikl. Lex. pag. 589).

Ergo: Pogance so = pristava Mehovcev. Ime je dano od domačinov, naših kmetov, ker takrat še ni bila odmrta slovenščina, in tako ostanejo Pogance slovensko ime.

2. **Gotna vas** je malo od Poganc proti Novemu Mestu. Vas je ob potoku »Teška voda«. Po nemški rekajo »Gutendorf«. O tej vasi se je večkrat različno pisalo in čenčalo; tako na primer piše Elze, da ta vas se mora imenovati »Gotendorf«, češ, tukaj so imeli Gotje svoj tabor. Toda vzemimo stvar, kakor je, in recimo: to ime je čisto slovensko. Zakaj v staroslovenščini pomenja beseda *gatъ* = *pons vimineus*, to je, most iz protja, most leseni; *gatъ* pomenja tudi *canalis*, vodotok, grapa. — Tako je tudi tukaj; na poti z Gorjancev mimo Poganc prideš na potok »Teška voda«, sedaj je most, v starih časih ga morda ni bilo, bil je samo kanal, vodotok, grapa torej vas, ki stoji ob potoku, zove se *gatъna vas* = *gotna vas*, ker *a* se je premenil na *o* ali *u*, samoglasniki pa ne določajo nič. Po nemški bi morali reči: »Brückeldorf«.

Torej Gotna vas je slovensko ime, podlaga mu je *gatъ* — most.

3. **Birčna vas**, kako uro od Poganc proti zahodu ravno pri Ruperški grajsčini, ki je tudi bila Mehovska vlast. Tudi tu imamo slovensko podlago, zakaj *birištъ* je pomenjal v staroslovenščini to, kar *zъpъžъ*, kar naš klicar — Herold; prvotno častno ime, ker je razglašal vladarjeva povelja; pozneje so se priškutili ljudem, ker so surovo ravnali z njimi, zlasti pri pobiranju davkov in desetine. Zato še sedaj *biriči* raje slišijo ime »Amtsdiener«. Čisto naravno je, da

so imeli Mehovci takih ljudij po svojih posestvih, in jeden teh *biričev* je dal ime in začetek vasi — Birčna vas. — Sedaj je Ruperški posestnik tudi še lastnik celega Mehovega. — To smo imeli že ono leto v »Glasniku« leta 1865. str. 148., ter povzeli zarad Poganc.

4. **Rosalnice**, to vam je lepo ime, pa še bolj častljivo je zaradi starega pomena, to ime je namreč staroslovensko. — Ob kratkem čujte to-le:

Stari poganski Slovenci so imeli na spomlad praznik — svečanost, običaj — da so mrtvim na grobovih žgali krese ter se tako spominjali mrtvacev — češ, da bi se vzbudili. In ta svečanost se je imenovala — Rusalje, Letnice, Turice, po različnih krajih različno.

Rosalnice so nam spomin tega običaja. Rosalnice se imenuje še sedaj vas in okolica tam, kjer se pravi pri Treh Farah pri Metliki. Tu imajo pokopališče Metličani sedaj in pa okolica, nekdanj pa je bilo tu pokopališče vse Bele Krajne. In še sedaj hoče biti bolj premožni človek pokopan pri Treh Farah. Ko je bila ustanovljena v novejših časih (l. 1854.) fara Radovica, rekel mi je Dolžan, prvi župnik Radoviški, da nobeden neče biti pokopan doma, vsak hoče počivati pri Treh Farah. Na primer, jednoč je umrl mož v Radovici, sneg je bil debel, a niso ga hoteli pokopati na Radovici doma, 16 mož se je zavzelo, da ga nesejo — po čredu, to je po štirje — 2 uri — do Treh Far, na domače pokopališče.

In še sedaj hodijo Hrvatje iz Žakanja, iz Podlipnika in cele druge hrvaške bližine na svetke k Trem Faram, ter z duplirji, to je, dve sveči v roki, plazijo okoli altarja in po grobovih. — Vse to kaže na to, da v narodu še živi spomin na — Rusalje, četudi je preinačen, pokristijanjen. Taki običaji so vredni, da jih hranimo in oživljamo, ter obračamo na dobro.

5. **Kompole**. — Tu moramo seči malo nazaj, rem altius repetere. — Poganski Slovenci so imeli različne svečanosti; važna sta bila »Kračun«, zimski obrat solnca, in pa »Kompalo« (*kъpalo* zveni po naši pisavi *kompalo*, ker *ъ*

je nosnik — rinizem, ter se izgovarja = *om, on* (v hrvaščini gre *z* na *u*, na pr. savinjski »flosar« na Štajerskem pravi: »Tak me ronka boli«, Hrvat pa pravi: »Tak me ru ka boli«). Takrat v starodavnih časih so ob poletnem obratu solnca krese žgali na čast Sventovitu; ta je bil bog solnca, svetlobe in poljskih pridelkov; ker je takrat najdalji dan, častili so ga s tem, da so mu krese kurili, plesali okoli ognja, čez ogenj skakali, čez ogenj živino gonili in otroke nosili, sploh je bilo to nekako očiščevanje. Zato pravi Jarnik:

Stari Kres nekaj očovam
Našim svet, al nam sinovam
Skor iz spomina vzet.

Tovarš. l. 1864., str. 189.

Krščanstvo je običaje pustilo in jih posvetilo; pustilo je ljudstvu priljubljeno ime, toda podalo mu mesto praznega

malika svetnika enakega imena, in ta je sv. Vid. — Zakaj je preneseno truplo sv. Vida v Prago, slovansko mesto? — Zakaj imamo po Slovenskem toliko Šent-Vidov? — Glej »Generalstabs-Karte von Sceda«, in videl bodeš, koliko je St. Veitov po Gornjem-Štajarju, po Avstriji, tje do Kremsmünstra; v Pusterthalu na Tirolskem imajo celó procesijo na Vidov dan za srečo pri živini in na njivah. Vsi ti St. Veiti glasno kličejo, da so to ponemčene dežele slovenske. — Sed iam redeamus!

Kompalo, Kompole (ne kopolje, to ni konec polja) je ostanek spominka na Sventevitove slavnosti. Na Kranjskem so mi znani trije: *a)* Vas v Šent-Vidu na Dolenjskem, *b)* vas v Boštajnu, *c)* podružnica v Dobrépoljah, kjer imajo cerkev sv. Vidu posvečeno.

(Dalje.)

Andrej Kačić-Miošić,

narodni hrvaški pesnik.

(Spisal *Fr. Kovačić.*)

(Dalje.)

Kačić je izreden pojav v zgodovini hrvaškega slovstva minulih stoletij. Deloval je ob koncu druge dôle hrvaške književnosti. Ta se namreč deli na tri dôle. Prva sega od najstarejših časov do konca 14. stoletja. Slovstveni jezik v tej dôle ni narodni hrvaški, ampak staroslovenski; po malem pa se je stari mrtvi jezik umikal živemu narodnemu, dokler se ta naposled ni povspel do časti slovstvenega jezika. To pa se je zgodilo v drugi dôle, katera sega od 14. do konca 18. veka. — Prvi pesniki se javljajo v Spljetu v Dalmaciji (Marko Marulić i. dr.),

kmalu potem v Dubrovniku, kjer je hrvaško slovstvo doživelo svoj zlati vek. Zato razločujemo v tej dôle še tri manjše perijode: razvoj, cvet in propadanje. Najlepše je dubrovniško pesništvo cvetlo ob času pesnikov Gundulića (drama Dubravka, epos Osman) in Palmotića (Bisernica, Pavlimir i. dr.); za njima je slovstvo propadalo, k čemur je mnogo pripomogel strahoviti potres, ki je l. 1667. skoro popolnoma uničil slavni Dubrovnik — »jugoslovske Atene«.

V prvi in drugi perijodi te dôle je bilo vse slovstvo le v Dalmaciji, zlasti

XII.

Vesel mornar se v pristanišče vkrea,
Moč mu trudne, duh željan mirú.
Prebil na morju mnogo je strahú —
Vesel mornar se v pristanišče vkrea:
Pred vibro ljuto varen je le-tú . . .
Umejete podobo, jadona srca?
Vesel mornar se v pristanišče vkrea,
Moč mu trudne, duh željan mirú.

Poslednjo pot poslednja pesem pevaj
Ki v groba pristan nje nas véde tir!
Tedaj premine v prsih vsak nemir:
Poslednjo pot poslednja pesem pevaj!
Pozemeljski usiha sreče vir,
Srcé za srečo trajno se ogrevaj —
Poslednjo pot poslednja pesem pevaj,
Ki v groba pristan nje nas véde tir!

M. O.

Spomini s planin.

II. Planincu.

Samotno, kakor ótok mórja,
Kipi ti kvišku dom lesen.
Brez óken, stèbrov in pridvorja,
Obdan od trhljeh, štírih stén.

Vendàr zakaj, ko zor se vname,
Iz grla pesem ti privrè?
Zakaj na postelji iz slame
Pokojno sanjaš zlate snè?

Kedo ti slajša nôčni spanec?
Kedo ti lajša breme rev?
Tovariš veren in izgnanec,
Ki je zapustil dom kraljev.

Preziran zbežal je na góre,
Pod kočo tvojo volil stan.
Pozábiti ga dvor ne more,
Nazaj ga kliče noč in dan.

Pred njim bežijo misli žalne
In skrb in strah in duše dvom.
Ob njem oči jasné se kalne,
In dom njegov je sreče dom.

Spominjam se te v duši često,
In ti velim, planinski sin:
Izgnanca ljubi vedno zvesto,
Do smrti ljubi dom planin!

Iz srca polnega utehe
Donel ti bode pesmij vir,
Dokler pod krilom tvoje strehe
Prebival bo izgnanec — mir.

A. M.

Paperki staroslovenski.

(Piše P. Ladislav.)

(Dalje.)

6. **Češča vas.** — V staroslovenščini pomeni čestъ (čest) kot adjektiv to, kar πικρός, lat. densus, slov. gost, n. pr. česta mrgla = gosta megla, ali gosta hosta. Ta beseda često je bila rabljena v starislov. lokalno in temporalno: po čestu = saepe, velikrat, češče = večkrat, sedaj pa

imamo to besedo »često, velikrat, češče, večkrat, samo v temporalnem pomenu n. pr. ta in ta beseda se sliši v tem in tem kraju često tako, v drugem pa v drugem pomenu. — Za besedo često imamo sedaj izraz gosto tudi v obeh pomenih, n. pr.: gosta hosta; in gostokrat se sliši

to in to. — V pisavi je začel prevladati temporalni čest; v narodni govorici in prejšnji pisavi pa je i gosto, lokalnega pomena na gosto, pogosto temporalnega. In tako sta si ostala oba izraza v bistvu kakor popred — čest pa je samo temporalnega pomena. In ta je ena tistih staroslovenskih besed, katere se rabijo v ožjem — ali širjem pomenu, ki so svoj prvotni pomen spremenile. Nekatere so se pozabile, nekatere so ostale, pa se rabijo v drugem pomenu, bodisi adjektivno, bodisi adverbijalno; nekatere so še ostale, n. pr. vrzel pri lazu (otvřzati aperire) kot zastarele v substantivih, ali kot lastno ime ad memoriam aeternitatis. In tak pojem imamo v Češči vasi. — Češča vas ima staroslovensko podlago, po sedanje bi rekli vas v goščavi. Ta vas prečinske fare stoji na robu ob Krki, za hrptom jej je velika novomeška hosta; se ve, sedaj so okoli in okoli njive, ali v starodavnih časih je segala hosta do vasi, in morda je stala vas v hosti. Na to kaže nje lega in ime, pa še nekaj drugega: kakih deset minut više ob Krki je druga vas novejšega debela Zalog, kar pomenja vas za logom, vas za hosto in nam kaže, da je Češča vas bila v hosti, da je stara, Zalog pa nova vas. In malo više ob Krki na višini med poljem in širnimi travniki imamo že nemški grad — Breitenau.

7. V dokaz preje rečenega, da so namreč stare besede ostale včasih v pomenu adjektivnem, včasih kot lastna imena, moramo nekaj povzeti iz »Glasnika«. Rečeno je str. 54., da strsl. Kal pomenja — lutum-blato, ilovica. Od tega imamo adjektiv — kalna voda, blatna, od ilovice umazana voda. Dolenjci imajo tudi substantiv — Kal. Kjer ni tekoče vode, imajo po vaseh luže, kamor se voda steka; po vinogradih imajo jame, da se voda s potov steka, blata nanosi in to blato porabijo za vinograde, vse to zove se Kal. — Tudi so lastna imena vasij, n. pr. Kal, za kajim ertom Prečinske fare: Veliki Kal, Mali Kal, Jordan Kal v Mirnopoški fari; Rudeči Kal v Šentvidu; Kalce je vas v Leskovcu. Vasi tega imena so večidel po brežnih krajih,

in prst je rudeča, mastna ilovica. — Tudi imamo družine s priimkom — Kalan.

8. **Zdinja vas.** To je zopet lepo ime in tudi kraj je lep na solnčnem brdu; ni sicer iz staroslovensčine, toda ima staro podlago iz novoslovensčine. Prav za prav bi morali reči »Zidna vas«, ali pa vas na zidu, nemški pišejo »Seidendorf«; to pa je slaba prestava, mehanično posneta iz Zidna vas; v Slovenskem se je ime ogulilo na Zdinja vas. Kakor pri Trojanah na štajerski meji, tam pod bivšim rimskim taborom, »Adranc« imenovanim, sedaj vas stoji z imenom »Podzid«, tak slučaj imamo tukaj. Stara rimska cesta iz Emona na Neviodunum je šla tukaj mimo. Glej Müllner: »Emona« str. 99. Ko sem bral Müll. Emona, šel sem večkrat ceste iskat po hosti, toda iskal sem jo pregloboko doli v dolini okoli Bučne vasi. Kmet iz Kartelevoga, Kaifež imenovan, me pelje domov gredé na staro cesto, kakor ljudje govorijo, še cele pol ure više. — Kakor rečeno, Zdinja vas stoji ob solnčnem brdu; malo pod vasjo, pod vaškimi njivami je hrastova hosta. V hosti proti zahodu se še vidi ostanek stare ceste; peš pot na Hmelnik in na Kartelevo gre ravno čez cesto, obrodni kamni se čisto poznajo; oguljeni so in stojijo povežno pa trdo nastavljeni, cesta je široka 11 korakov in se zgubi dalje v zaraščeno hosto hrastovo, le semtertje je gozd pretrgan in hraščevina malo raste; cesta gre vedno navzdol v lepem serpentinu. Doli na ravnem, v Germovi hosti, so trije holmi, kakor bi bili grobovi, vse je zaraščeno. — V Kartelovem v zahodu so tudi še sledovi rimske ceste; moj Kaifež je rekel, da gre ravno čez njegov grunt in ob suši se tam ajda najprej posuši; kdor kaj zida, pa gre staro cesto kopat; pred malo leti je izkopala Lokarca (mati dijaka Lokarja) na sredi njive najlepši obdelan kamen, ki jej še sedaj služi za mizo. — V kratkem naredimo sklep in recimo to-le: Rimska cesta je šla tu mimo, ob solnčnem bregu, rebru. Imela je gotovo za obrambo zoper plohe podzidje, škarpo, kakor so delali Rimci, izvrstni cestarji, povsodi, kjer je šla cesta ob hribu; gori nad

obzidjem so se naselili Slovenci na varnem kraju, imenovali selo na zidu. Tekom časa se je ime okrajšalo in imenovalo Zidna vas = Ždinja vas; pozneje so res plohe pretrgale vse ozidje in še je vse pretrgano od nalivov. Ko je Hunec Atila razdjal Nevioudunum, jenjala je tudi rimska cesta. V štirinajstih stoletjih se marsikaj zaraste, oguli, toda ostala je na rimskem ozidju slovenska Zidna vas = Ždinja vas, ne pa Seidendorf. — Na to kaže lega kraja; njive rodovitne, sneg kmalu skopni, ali nevihte so hude o poletju, na vsaki njivi štrlijo visoke skale; nekoč sem rekel Bojancu, zakaj neki trpi skale po njivah? On pa mi odvrne: Slišijo, ko bi jaz skale razstrelil, ploha mi pa njivo odnese in izpere; sedaj pa okoli skal žito najbolj raste; ploha prihruje, odteče, odnese kar dobi — po skalah pa se voda počasi odceja in tako zemljo rodovitno dela. — Zato imamo radi skale na njivah, vsaka reč ima svoje dobro. Res je!

9. **Splošne opombe.** Dolenjska je pripadala k stari Panoniji, zato imamo toliko starih imen. Zlasti v Šentjernejski fari je staro z novim tako pomešano, da se véasi ne dá tolmačiti; in kolikor bolj neumljivo je ime, tem stareje je. Ravno to kaže, da je bilo polje najpreje naseljeno, in ko je zmanjkalo polja, jel je človek siliti v hribe. In zato so imena po polju stara, v hribih pa skoro vsa nova. — Dalje opomnimo, da je bilo ob rimskem času središče cele Šentjernejske okolice sedanje Gruble — recte Groblje, razvaline in o tem imamo govoriti pozneje; sedaj opozarjamo na to, da je tačas veliko imen nastalo, in ta imena so dajali domačini Slovenci, ne Rimljani. Rimljani so bili dobrodejni cestarji in so puščali šege in naprave tujih narodov; kjer so našli priličen kraj, nastavili so svoje *coloniae*; jedna je bila Gruble za Nevioudunom. Rimec je gospodaril, domačin je pa delal, in tako se marsikaj priklada Rimcem, kar je domače. — Tako na primer smo slišali to jesen, ko so kopali za novo cesto tam za sedanjim mirodvorom, besede in glase: Rimski grobi! Rimski grobi! Nekemu gospodu

sem se zameril, ko sem rekel: To so Slovenci po rimski šegi pokopani; skočite čez zid, pa boste rekli: Tu so sami Nemci pokopani, zakaj napisi so nemški: Hier ruhet Karl Germ. Hier ruhet Theresia Germ etc. Mi pa vsi vemo, da so Germi pošteni Slovenci. — Tako tudi takrat — latinski. Vell. Paterculus pravi lib. II. cap. 110: »In omnibus Pannoniis non disciplinae tantummodo, sed linguae quoque notitia Romanae, plerisque . . . etiam literarum usus erat«. — Morda je bil tisti Fortis na urni kak Šentjernejski lončar.

10. **Mraševo.** To ime je v zvezi z Moravo; imamo jo na Moravskem (namreč March), imajo jo na Srbskem. Morava je appellativum, in pomenja kraj, kjer se voda po travnikih, po ravnini zbira, ter dela potok; tako je tukaj kraj prostoren na ravnini, vas velika, zadej hosta, spredaj njive, vse polno jarkov in luž, in vse skupaj se imenuje mraševo. Mraševskega pomena so tudi Moravče v Svetokriški fari pri Litiji; tu je ravno tak kraj, travniki širni, voda se steka in teče kot potok v Mirno (Neudegg); Moravska gora ima dobro vino in zadej veliko hosto. — Moravče so tudi na Gorenjskem; o teh je pisal svoj čas Kopitar, da so za časa Svatopluka imeli ondi Moravci svoj tabor (?).

11. **Roje,** vas niže doli od Mraševa ob Krki proti vzhodu. V strsl. pomenja roždije = sarmenta, palmites, po naše bi rekli sploh »germovje«; strsl. žd je = naš -j n. pr. klažda po naše = klaja. In Roje je staroslov. Roždije in to pomeni »vas v germovju«, in res Roje stojijo še sedaj skor vse v jelševju in verbovju. — Malo više gori proti Mraševu imaš grad tistega pomena iz noveje dōbe, namreč Trenčev grad Draškovec (vulgo v Draškóvcu), to je grad v dračju. — Roje imajo tudi na Gorenjskem pri Brdu, toda tiste je Dunajska cesta potrebila.

12. **Drama** je vas doli pod Grublami na desnem bregu Krke; veliko cesto na Nevioudunum pelje Müllner po Krakovski hosti na levi obali. Tukaj pri Drami je morala biti stranska cesta

na Gruble; sled ceste se še pozna; vas je čedna, ne velika, ime pa staro, zakaj *Drómъ*, *Drumъ* je v staroslovenskem in srbskem, in je vzeto iz grščine, ki ima *δρόμος* v pomenu cesta; da se je *o*, *u* spremenil na *a*, to ne dé nič, ker tukaj doli ob Krki sploh *a* obvlada; stara ženica pravi: Bom povádlá, kaj

sem gráha strála. Staro ime je ostalo, četudi se ga ljudje ne zavedajo. Tako je pravil dr. Škedl, da je njegov součenec odgovoril v VI. šoli na vprašanje: »Was ist ein Drama?« — odgovor — »Drama ist ein Dorf zwischen St. Kantian und St. Bartolmae«.

(Dalje.)

Tvar in lik.

(Spisal —č—.)

(Dalje.)

Nekako omamljeni zapustimo prijaznega moža. Kako živo je govoril! Po resnici, tako more govoriti mož, ki je uverjen o svojih načelih. A mi? Nekam čudno nam je. Brali smo že, resnica je, brali smo že o tem sestavu. Imenujejo ga mehanski atomizem, ker vse premene skuša razložiti s samim golim gibanjem. A glejte, imeli smo resnično skriven predsodek, češ, stvar je brezbožna! Toda mož je nas drugače poučil. Pa ta imena, to so ti častna in oblastna imena: Demokrit, Galileo pa Secchi! — Ali čudno je vendarle! Telo sestoji iz atomov — telesc. Telesce je res majhno, drobno, morda celó neviden prašek, telo pa je vendarle, kolikor ga je. Torej telo sestoji iz teles? Kako je to? Mi nismo vprašali, iz česa sestoji skupek, marveč telo. Za telo bi radi izvedeli. In reči: telo sestoji iz teles, to je vendarle istorečje. In pa razsežnost! Rekel je, kaj pa da, da so telesca razsežna? Nedoumno je, kako da bi razsežno telesce bilo prvina. Kar je razsežno, razteza se del izven dela. Vendar pa imajo telesca enoto. Kaj je torej to, kar daje telescem enoto? Izvestno ni le pojav razsežnosti, zakaj vir enote mora biti pač drugi negoli vir mnogodelnosti. Atomi imajo poleg tega določeno podobo in veličino. Ta podoba pa ni samo nekaj postranskega,

sicer bi bili atomi premenljivi in delni. A zopet je razsežnost neodvisna od podobe in obča vsem atomom. Potemtakem pa bi morali priznati neko soprvino, ki je izvor raznoličnosti. In to, to. V prirodi, rekel je, ni sile. Nesrečna ubožnost uma našega je kriva, da še vedno govorimo o silah. Vse stvarja le gibanje hlipa. Nihanje hlipnih trošic pride do semenca, niha v njem, niha po njem, delki nihajo, praški nihajo, vse niha. In evo, semence prične kaliti, iz zemlje in zraka se dvigajo snovi, kal se razvija, rastlina požene. Prečudno smotrenost v vesmiru, enoto in mnogoličnost, vse ureja, vse oživlja in objemlje skrivnostno nihanje. V prirodi vidimo, da vsako neživo telo teži po ohranitvi svojega stanja in to torej brez sile, brez vsake prvine sile. In zopet če sunem oblo, premikala bi se na veke, da ni ovir. Kaj se preseli iz moje roke v oblo? Gibanje? Kako pač, kakor duh? Po naši pameti mora nastati v obli nekaj, kar potem žene oblo dalje, neki napon, neka gonivna sila — sila torej ipak. In kaj je privlačnost, kaj razpenjavost teles?

In vendar, kako uneto je govoril! Ne taji Boga, ne taji duše, ničesar, ničesar — kaj li je resnica? A dokaz? Ne vemo prav, sklepa že, ali — —. Prebiramo prorek, podrek — nekaj je, nekaj neznanega, to čutimo. Na katero

Paperki staroslovenski.

(Piše P. Ladislav.)

(Dalje.¹⁾)

imenu **Noviodunum** dostavljam še jedno opombo. Moj stavček IV. str. 329: »Dasi ni več Novioduna« — obrača častito uredništvo prav pametno in pravi: »vendar želimo zvedeti, odkodi je in čegav je bil.« — Za naš namen pomnimo to-le: Če je Noviodunum keltskega imena in izvora, čisto lahko to umevamo, zakaj v rimski vojaščini je bilo veliko Galcev (Keltov). Pri Jul. Cezarju nahajamo v Galiji trojni Noviodunum; kaj čuda, če so dajale galske legije novemu taboru (castra) ime svojega domačega kraja! In ravno ob času rimske oblasti je bil naš Noviodunum na vrhuncu veljave in moči; stal je namreč na meji ob Savi v obrambo zoper barbare. — Pa tudi imena sedanjih vasij kažejo, da so poznali stanovniki v okolici dobro vse razmere. Kaj pomenja ime vasi »Mrtvice« drugega kakor pokopališče, kjer žanje sedaj Pečnik svoje izkopine; stari naši so to znali in dali kraju ime Mrtvice. Kaj pomenja ime Brege drugega kakor »breg, obrežje Save — ripa fluminis Savi«. Še sedaj se dobro pozna prejšnji tok Save; tik pod vasjo Drnovo (Noviodunum) je tekla Sava; še sedaj je ondi pod vasjo svet nižji od polja vsaj za dva sežnja, in prod se prav dobro pozna, dasi se je zarastel z vrbovjem ali je pa predelan v travnike. Pred leti smo še videli ob robovih kavelje in obode, kjer so pripenjali čolne. Prej je tekla Sava daleč po ovinku semkaj do Novioduna; sedaj pa teče od Krškega naravnost proti Brežicam, debelo uro od Drnovega. — Kaj pomenja ime vasi Vigre? To vam je poslovenjena beseda vigilare, samo, da je skrčena: to bi se reklo po domače »stražiti«, in pa Vigre so naša Straža; Slovenci so slišali lat. Vigiliae, pa rekali Vi-

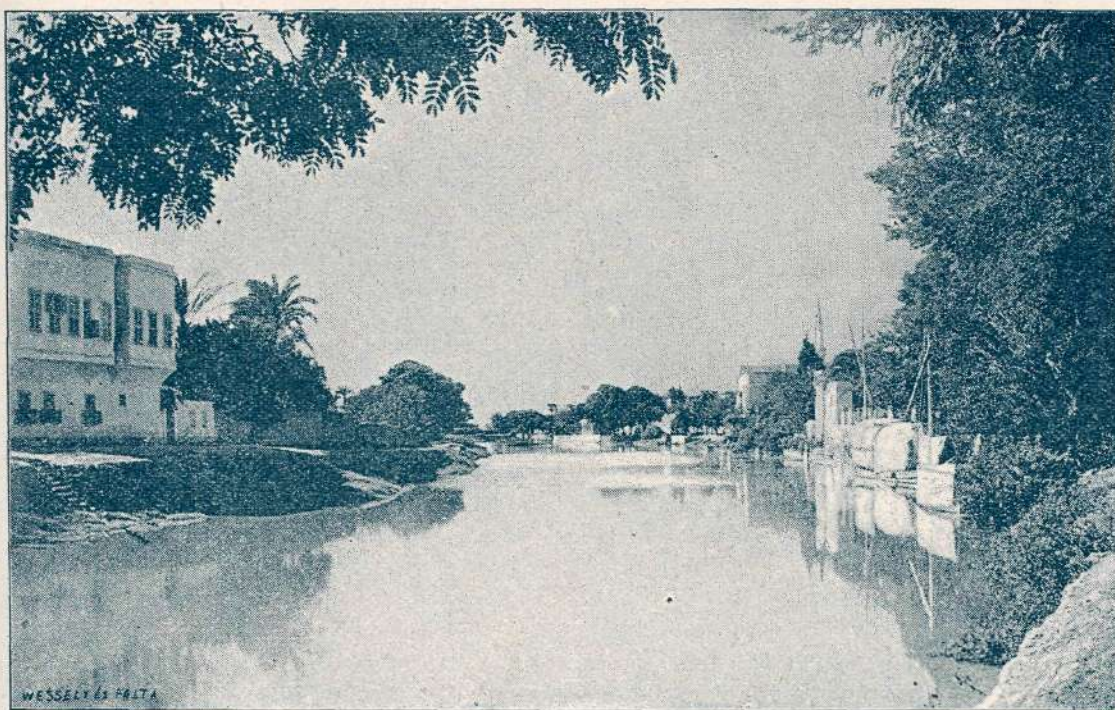
gre. — Recimo ob kratkem: Galske legije v rimski vojaščini so dale taboru ime iz svoje domovine po keltsko. Mesto se je razcvitalo za rimske vlade mogočno in bilo krepko kot mejna straža; po propadu rimske mogočnosti je propadel tudi Noviodunum po barbarskih navalih. Stanovniki okolice so ostali in zovejo še sedaj svoje selo Dernovo, kar pomenja suhi, prodnati kraj, brez tekoče vode. Tako imamo Drnovo pri Kamniku; Drnovo (Trnovo) na Notranjskem; Trnovo pri Ljubljani, nasproti pa Krakovo.

19. **Krakovo.** Tukaj bi nekaj omenil, ko bi se ne bal ugovora. Vem, kaj pravi pokojni Miklosich: »Manche möchten selbst Me ka slavisch deuten: sie greifen nach jedem gleich klingenden Worte, und wollen es slavisch erklären.« — Pa bodi si temu tako ali tako: tudi za krakovsko hosto imamo izraz v staroslovenskem, vsaj podlago. — Krak namreč pomeni to, kar lat. »gressus« — korak. Ta krak imamo v novjšem slovenskem jeziku v več pomenih, kot: korak — koračiti, svinjska krača, žabji krak; kračun, to je zimski prevrat solnčni, omenili smo že preje. Dolenjski kmet ob Krki pa znači vsako zelenjad v Krki z besedo krak, n. pr.: Conferva rivalis — potočni okrak; Juncus effusa — Simse, — loček; Chara — Armkrautgewächs; Allisma — Froschlöffel, in vse povodne rastline, ki so rakom ugodne. Krak mu je splošni izraz, za kar ne vé posebnega. In ker dela Krka zalive in mlakuže po krakovski hosti, je tudi po hosti mnogo takega kraka in sploh močvirni svet. Tu je ravno narobe od Rake; gori razdrto bregovje, tu doli pa močvirna ravnina. — Primeri Krakovo v Ljubljani in Krakovo na Poljskem. Sevé, tekem časa se je marsikaj izpremenilo, ime pa ostalo kot okameneli značaj starinskih časov.

¹⁾ Prim. I. IV., str. 329.

20. **Čatež.** — Čatъ je bil bog vetrov in nevihte. To imam zapisano, pa ne vém, kje sem dobil. Od tega božanstva je ime Čatež, izvira torej iz starodavnih časov. Verjetno je, da so Čata tukaj častili po božje, in od tega je nastal priimek kraju. Sedanja vas Čatež in fara sv. Jurija stoji na desnem bregu Save, kjer se steka Krka vanjo, Brežicam nasproti, na podnožju Gorjancev, precèj na višini; ravno na ovinku je, kjer zavije cesta na Samobor okoli Gorjancev. Tu ima burja strašno moč ob

Savi gori; tudi starinskih grobov je tukaj. — Tu naj pristavimo še to: Cerkev je posvečena sv. Juriju, in duhovski imenik ima pripis: »antiquae originis«, torej starega izvira, da ne vemo, od kdaj. In cerkve sv. Jurija, sv. Marjete in svetega Mihaela pripadajo najstarejšim. Jurij in Marjeta predstavljata bojevanje krščanstva s poganstvom; Marjeta je krotila zmaja, Jurij ga je ugonobil. — Tudi tu imajo podružnici sv. Vida in sv. Mihaela. — Čatež imamo tudi gori nad Trebnjem, tam, kjer je božja pot Za-

Kanal Mahmûdije.

(Po fotografiji Al. Beer-a.)

plaz. Tudi tu je župna cerkev, posvečena sv. Mihelu. Tudi tu je huda burja, hudi vetrovi; burja in jug se stepeta, pa odločita vreme.

21. **Ratež** je hud klanec pol ure od Novega Mesta na cesti šentjernejski: klanec imaš od obeh strani, od Mesta doli, proti Šentjerneju gori; v dolini med obema klanecema je vas Ratež; klanec od Šentjerneja je lepo okoljen po ovinkih, onega od Mesta prelagajo sedaj. — To ime tudi iščimo v staroslovenščini, in sicer v besedi Rъtъ, kar pomenja apex, vertex — vrh, vrhunec, sploh

breg; т se je premenil na — a, v staroslovenščini se včasih glasnik oslabi na polglasnik — ь ali v, včasih se polglasnik ojači na celi glasnik. Tako menjavajo med seboj: u, o, a = ь t. j. oslabijo, ali pa: ь = a, o, u t. j. se ojači. In tako je tukaj iz Rъtъ nastal R a t e ž; ta beseda v tem pomenu je navadna med ljudstvom samo pri lastnih imenih; sedaj so jo vpejlali v zemljepis za »Vorgebirge«: rt, rti v množini. — Imen, izpeljanih iz tega debla, imamo na Slovenskem več. Gl. »Glasn.« l. 1865., str. 52. R a t e ž ondi ni omenjen, zato nekatere ponovimo:

Kačja Ert, — R_{rt}, cesta čez hrib na Mirno Peč; Vélíki Ert, vinska gorica v Leskovcu; Konjski Ert, hrib nad Krškim; Ertenek, grad pri Ribnici; Artiče v Leskovcu in na Štajerskem; priimki: Artiček, Ertiček, Rtiček v Savinjski dolini, to so vam naši Hri-barji.

Ne pozabimo privzeti semkaj: Dolenjske Ra_deč_e in Gorenjske Ra_teč_e; zakaj zobnik *d, t* sta medsebojna in se menjavata, na Dolenjskem mehki *d*, na Gorenjskem trdi *t*; ime je isto, oba kraja sta deloma v gorah. — Le glej, kako prideš čez klanec Brunek od Šentjanža na Ra_deč_e.

Slovstvo.

SLOVENSKO SLOVSTVO.

Muzejsko društvo za Kranjsko je izdalo nedavno svoje letošnje društvene knjige: jedno slovensko in dve nemški. Slovenski zvezek »Izvestja muzejskega društva za Kranjsko.« (Izdal društveni odbor. Drugi letnik. V Ljubljani. 1892. Založilo muzejsko društvo za Kranjsko), je mnogo obširnejši od lanskega in ne manj zanimiv. Dočim je lani g. A. Koblar sam spisal celo knjigo, priobčili so letos i mnogi drugi znani zgodovinarji slovenski svoje proizvode v tej knjigi. — Spis »Zgodovinski pobirki iz loškega okraja« (1—29) iz peresa dr. Fr. Kosa je nekako nadaljevanje lanskega Koblarjevega spisa »Loško gospodstvo frizinških škofov«. Lani je g. Koblar preiskoval in tolmačil razna krajevna imena v loškem okraju. letos pa gosp. Kos po starih aktih iz 16., 17. in 18. stol. navaja imena znamenitejših oseb iz loškega gospodstva, in sicer uradnike, meščane, duhovnike, župane, logarje, lovske mojstre in selske sodnike ter opisuje slednjič staro »mero in denar« iz istega okraja. — Za tem je prezanimivi Koblarjev spis »Drobtinice iz furlanskih arhivov« (30—92), nadaljevanje jednakega spisa v lanskem letniku. Le-te drobtinice je nabral neumorni gospod pisatelj v štirih videmskih arhivih: v nadškofijskem, notarskem, kapiteljskem, v »Museo Civico« in v mestnem arhivu v Št. Danijelu. O 68 kranjskih farah podaje več ali manj zgodovinskih drobtin zlasti iz 15., 16. in 17. stoletja. Res so take zgodovinske drobtine večinoma krajevnega pomena, a prav mnogo jih je, ki dobro pojasnjujejo celo tedanjo dōbo in so znamenite za celo deželo. »Od kamna do kamna palača!« Letos poroča o teh drobtinah nekoliko obširneje, nego lani, s čimer nedvomljivo še bolj ustreza svojemu zmotru. Da bi le oni gospodje duhovniki, ki so v najnovejšem času jeli zasebno spisovati zgodovino svojih farā, marno porabljali te starinske novice! Gospod pisatelj bo to poročilo še nadaljeval. Bog mu daj železne vstrajnosti pri tem tako težavnem, a jako hvaležnem delu! Naj ga bodri zavest, da dela s tem v proslavo slavne, a tako malo poznane domovine! — S spisom: »K zgodovini novo-

meški v 18. veku« (93—104) izpopolnjuje pisatelj Jos. Apih Vrhovčevo knjigo »Zgodovina Novega mesta«, poročujoč obširneje po listinah iz arhiva naučnega ministerstva o neki pravdi, katero so imeli tamošnji frančiškani z mestnim načelnštvom zaradi novoustanovljene gimnazije. — Jako zanimiv je A. Kaspretov spis »Kopitar in Ranke« (105—109). Gospod pisatelj poroča o vplivu slavnega našega rojaka na nekatere sodobne učenjake, zlasti na Ranke-ja. Končno piše: »Krivo sodijo, ki pravijo, Kopitar je bil čmeren in nestrpljiv, samo sebe je štel velicega, vse druge pa ošabno preziral; občevanje z Rankejem marveč priča, da je rad podpiral pravi talent in pospeševal njegove slovstvene težnje.« — Spis »Pasijonske igre na Kranjskem« (110—125) iz peresa A. Koblarja je pomenljiv in znamenit zlasti za slovstveno zgodovino slovensko. Vršile so se take igre v Ljubljani pri jezuitih in kapucinih, zlasti pa v Loki pri kapucinih. Po stari rokopisni knjigi iz loškega kapucinskega arhiva je posnel gospod pisatelj vspered tega sprevoda in končno po izvorniku priobčil tudi nekaj slovenskih kitic iz dotične igre, katero je spisal ali vsaj poslovenil najbrže loški kapucin o. Romuald okoli leta 1720. Te pasijonske igre so nekaj začetek narodne slovenske dramatike. — Pod naslovom »Sveti Križ vipavski« (126—150) podaje S. Rutar odlomek iz zgodovine primorskega Sv. Križa in njega okolice, zlasti Ajdovščine. — Potem se vrsté »mali zapiski« (151—160) iz domače zgodovine. A. Koblar razlaga »Odkod pride ime Voklo (Hülben)?« Vas Voklo morala bi se glasiti »Lōkev«. Dalje piše »O zidanju cerngrobske cerkve«, izmed najznamenitejših gotskih stavb na Kranjskem. Sezidal jo je v letu 1521.—1524. Ločan Jurko za 700 gld. Župnik M. Sila našteva na kratko »Kraške podložnike rožáškega samostana l. 1060«, ki je bil slovita benediktinska opatija v Furlaniji. Knjigo zaključuje »Donesek slovenski slovstveni zgodovini 18. veka« iz peresa župnika Ivana Vrhovnika, v katerem navaja med drugim dve doslej neznani slovenski knjigi: »Branie inu evangelia« iz leta 1768. in ljubljanski obrednik iz leta 1706.

Paperki staroslovenski.

(Piše P. Ladislav.)

(Dalje in konec.)

22. **Krka.** V staroslovenščini pomenja *Kr̥k̥* to, kar lat. *collum, guttur*, naš vrat, goltanec, tudi nemški *Kehl-kopf*. Gotovo je po tem pomenu dobila ime naša Krka. Le pogledjmo, kako Krka izvira! Pri Dobropoljah je potok Kupa, po domače Kovpa (Kolpa), temu se druži *Kopajca*, zedinjeni imata tekom ime *Rašča* (Rašica), in ta je ponornica, gre namreč pri *Ponikvah*¹⁾ v zemljo. — Znano je dalje, da je tudi *Račina* ponornica, in ta bi utegnila biti v zvezi z ljubljanskim barjem, in obe ti dve, Rašica in Račina, prideta zjedinjeni na svetlo z imenom Krka, — hrkati, krkati, krotati iz grla — in sicer tako obilna, da précej pri iztoku žene mline in žage. To ime je očitvidno slovansko. Pristavimo še nekaj!

Stari geograf *Strabo* ima Krko med panonskimi rekami, pa pogrčeno »*Korkóras*«; deva jo blizu *Nauporta*, pa jo zamenja z *Ljubljanico* (*Nauportus*), ker pravi, da mimo *Nauporta* teče *Korkóras* in se izliva v *Savo*, *Nauportus* pa gre v *Dravo*. On torej ni vedel, da se izlivata obe v *Savo*: *Ljubljanica* pri *Zalogu*, *Krka* pa pri *Krškivasi* pod *Brežicami*. — Sedaj pa pomislimo samo to-le: *Strabo* je živel od leta 66. pred Kr. do 24. po Kr. Ime Krka je slovensko: kako bi bil mogel rabiti grški pisatelj slovensko ime, če ga ni bilo? Kdo ga je dal, če ne Sloveni? Če so pa imena dajali rekam, bili so tukaj za *Rimljanov* in *Grkov*, niso se pa še-le pozneje tukaj naselili.

23. **Temenica**, potok. To ime se dá razlagati od dveh stranij. Prvič: *Temenica* izvira na *temenu*, to je, vrhuncu pogorja med *Savo* in *Dolenjskim*; ima namreč tam gori dva studenca, desni

¹⁾ Tudi to ime je staroslovensko, zakaj »ponicati«, »ponikvati« pomeni »einsickern«, polagoma iti v zemljo, torej so P. kraj, kjer gre voda v zemljo. *Ponikve* ima *Temenica* za sveto *Ano*, imamo jih na *Štajerskem*, ki so jih Nemci izprevrgli na »*Ponigl*«. Pis.

je pod *Javorjem*, *šmartinske* okolice, levi je med *Vagensbergom* in *Mišidolom* za *Primskovim*; teče po travnikih kot dobrodejen potočec na *Šent-Lorenc* in *Trebnje*. V *trebanjski* fari gre za *Izerom* (staro jezero, kjer mesto jezera sedaj stoji vas *Izero*) kot ponornica pod goro sv. *Ane*; potlej pride na dan v *Peklu* pod sv. *Ano*, že *mirnopeški* fari, in sicer v dveh iztokih tako močno, da žene malin in žago, v deževju preplavlja celó dolinico *Pekel*; teče dalje mimo *Mirnepeči*, pod vasjó po travnikih do vasi *Jablane*; tukaj gre zopet pod zemljo in čez kake pol ure prihaja na dan pri *Lukenskem gradu* (*Lueg* — luknja po slovensko, ker ondi je več podzemeljskih jam), in priteka tako močna, da žene malin in žago tik za gradom. Tukaj zamenja *Temenica* svoje ime in se zove *Prečina*, daje ime fari *Prečini*, če tudi ljudje ne vedó in so daleč proč na vse strani. *Prečina* pa se zove zato, ker je pritekla skozi gozd, to je, prek gore po *dolenjskem* naréčju. Potem teče po *breitenauskih* travnikih — katere vse poplavlja ob deževju in odnaša mrvo — pri *Zalogu* v *Krko*. Znamenito je to, da *Temenica* prihaja večja izpod zemlje, kakor je bila pred ponikanjem; iz tega se dá sklepati, da voda nabira v globinah, v ponornicah, še drugih dotokov, — v temnicah — tãma, tãma — raste voda, in to je naša druga razlaga imena: *Temenica*. To vam je naš mali *Timavus-tãma*, ki teče po tãmi izpod *Krasa* v širno morje.

Da pa pride *Temenica* pri vsaki ponornici na dan večja, nego je šla v zemljo, to je čisto naravno. Zakaj po *Dolenjskem* visé kamenite plasti na notranjo stran, ne pa na vnanjo; ni tako, kakor n. pr. v *tuhinjski* dolini, kjer ima vsaka dolinica svoj studenec. Oglejmo si *Mehovo*, ta ogromni storž: skalovje je okoli in okoli obrnjeno v notranjo stran, da se ne izpira in ne udara.

Tukajšnji kamen je tisti hudnik — kakor mu pravijo primorski zidarji in cestarji, — ki se ne dá obdelati, razstreliti pa težko; strel vrže samo šibre za klobuk debele. Tak kamen ne more držati vode, zato tudi tekó skoro vsi studenci v Krko pod njenim površjem ali vsaj blizu površja. — Voda se zbira po votlinah, po temnicah, in ko pride ponornica Temenica do njih, pobira jih ter se napoji; v njenó žilo se stekajo manjše žilice v globini, le škoda, da tega ne vidimo.

24. **Vavtavas** (med ljudom Bautova vas) je nove koví. V starejših časih je bil ondi brod, na levem bregu Krke je bila straža na cesti v Sotesko, Dvor in Žuženberg; kraj stražnice se še pozna in je sedaj štirivoglata njiva z vzvišenim robom. To se je zvalo bautara — Fallthür, kakor je bautara še v navadi pri svinjaku nad koritom, da svinje vèn ne bruhnejo; bautara je tudi na jezu, zove se sicer zaturnica, prav za prav zatvornica, da se zapira voda, kadar je je preveč za na malin. In taka bautara — zatvornica — je bila tukaj na cesti zoper sovražnika, in iz tega je oglajeno ime — Vavtavas, zakaj glasi *b, p, v* se v jeziku menjavajo. Pomniti je še to, da celo ogorje na severu nad Vavtovasjó se imenuje še sedaj Straža, kar pomenja nekako to-le: Po gori je straža in stojé stražniki, doli ob Krki pa je bautara, zatvornica — citadela.

25. Tudi Kočevarji imajo slovensko ime **Čermošnice**. — Tschermoschnitz je Felsenbewohner. Ta beseda je sestavljena iz *čer-čeri* = štrleča skala in

mož s končnico *ica*, *n* je zaradi lepo-glasja. Cela ta beseda bi torej pomenila prebivalce na skalinah, skalnatih tleh. In taka je tudi krajevna leža. Doli pri Soteski ob Krki se pravi na Poljci; više je dolina čim dalje ožja in se zove Poljance — malo polje; naprej gori se pa dolina čisto stisne, cesta proti Semiču gre navkreber ob vodi med štrlečimi skalami, in kjer se dolina malo razširja, tam stoji vas Čermošnice. — Druge Čermošnice imamo tudi v Stopičah ob potoku Teški Vodi. Tudi tu stoji vas v pravem pomenu na skalah; pri jedni hiši dela skala skoro polovico stene. — Kako si ljudje razlagajo to ime, kaže list nekega krošnjarja, ki je pisal domov z Bavarskega: »Nach Schwarz-Beutel¹⁾ in Unterkrain«, in vendar se list ni izgubil; tako razumni so naši poštarji.

V Stopičah imajo še drugo vas staroslov. korenine, namreč Dólž, staroslov. dolъць, vallicula, dolinica. Vas stoji visoko na robu, zadaj je velika dolina, na levi in spredaj zopet dolinica. To vam je tak kraj, kakor so pri Mokričah na hrvaški meji novega imena Dóline; tu so okoli in okoli strme doline.

Tudi Mitterruzner ima na Tirolskem med slovanskimi imeni Dólsach, po naše bi rekli v Dolžah, kakor se tudi tukaj sliši, če vprašaš: »Od kodi si doma?« — odgovor: »z Dovž.«

¹⁾ To je po naše: »V črno možnjico na Dolenskem«. — Med Bukovino in Galicijo teče reka Čeremoš (Czeremosz). Vsakdo vidi, da se besedi vjemata. Dobro bi bilo, da bi nam zemljepisci in jezikoslovci to enakost še bolj pojasnili. Urédn.

Vetrecu.

Vakaj nam, vetrec, veješ
In trgaš z drevja kras?
Nemir v srce nam seješ
Jesenski tožni čas.

Le vej, le čustva drami
In tir ohrani svoj!
Saj ti ne čutiš z nami,
Mi čutimo s teboj.

A. M.

